

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Академияи идоракунии давлатии
назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

н.и.и., дотсент Сафарзода Д.Ҷ.

аз « 24 » _____ соли 2026

ХУЛОСАИ

Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Диссертатсияи Шарифӣ Субҳиддин Ҳабибулло дар мавзӯи “Рушди инфрасохтори долонҳои нақлиёти автомобилӣ тавассути шарикии давлат бо баҳши хусусӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”, барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктории фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисоси 6D051000 – Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ (6D051001 - Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ), дар кафедраи идоракунии молияи давлатӣ ва иқтисоди рақамии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро гардидааст.

Ҳангоми омода кардани диссертатсия Шарифӣ Субҳиддин Ҳабибулло докторанти (PhD)-и кафедраи идоракунии молияи давлатӣ ва иқтисоди рақамии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб мерафт.

Соли 2015 зинаи таҳсилоти бакалавриатро дар Донишқадаи исломии Тоҷикистон ба номи имоми Аъзам Абуҳанифа аз рӯи ихтисоси теолог (фақеҳ) омӯзгори улуми исломӣ хатм кардааст.

Соли 2021 зинаи магистратура дар Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ихтисоси идораи давлатӣ касби иқтисодчӣ - менечер хатм намудааст.

Солҳои 2021-2024 зинаи таҳсилоти доктор PhD-ро дар Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 6D051000 – Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ (6D051001 - Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ) анҷом додааст.

Мувофиқи нақшаи таълимӣ шубҳаи омадакунии кадрҳо ва кадрҳои илмӣ-педагогӣ, аз тарафи докторанти (PhD) 180 кредит аз худ шудааст ва имтиҳони ниҳоиро бомуваффақият супоридааст.

Мавзуи диссертатсияи Шарипов Субҳиддин Ҳабибуллоевич дар ҷаласаи Шурои олимони Академия аз 28-уми феввали соли 2022, протоколи №7/14 тасдиқ гардидааст.

Роҳбари илмӣ: Бобоев Олимҷон - доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори кафедраи идораи давлатӣ ва иқтисоди миллии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Диссертатсияи Шарипов Субҳиддин Ҳабибуллоевич дар ҷаласаи якҷояи кафедраҳои идоракунии молияи давлатӣ ва иқтисоди рақамӣ ва идораи давлатӣ ва иқтисоди миллии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври ошкоро аз 29 декабри соли 2025, суратҷаласаи №12 муҳокима гардидааст. Ба диссертатсия аз ҷониби муқарризон баҳои мусбат дода шуда, ба зинаи навбатии ҳимоя тавсия карда шудааст. Дар натиҷаи муҳокимаи диссертатсия дар мавзуи **“Рушди инфрасохтори долонҳои нақлиёти автомобилӣ тавассути шарикӣ давлат бо баҳши хусусӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”** чунин хулосаҳо бароварда шуд:

Тавсифи умумии таҳқиқот

Арзёбии мубрами мавзуи диссертатсия. Ба кишвари тиранзитӣ табдил додани Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳадафи стратегии мамлакат ба ҳисоб рафта, дар шароити навсозии иқтисодиёти миллий ва мавҷудияти рақобати шадид дар бозори ҳамлу нақли молу маҳсулот муҳим арзёбӣ мегардад. Яке аз омилҳои ба ақиб кашидани инкишофи иҷтимоӣ-иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон вазъият ва сатҳи пасти рушди инфрасохтори нақлиёти автомобилӣ мебошад. Бояд гуфт, ки инфрасохтори нақлиёти автомобилӣ маҷмӯи роҳҳои автомобилгард, иншоотҳои муҳандисии таъинот барои ҳаракати воситаҳои нақлиёт дошта (пулҳо, путепроводҳо, эстакадаҳо), иншооти гидротехникӣ, объектҳои хизматрасонӣ дар роҳ, ҷузъҳои ободонии роҳ ва умурҳои хизматрасонии роҳро дар бар мегиранд.

Агар инфрасохтори долонҳои нақлиёти автомобилӣ фаъолияти судманд дошта бошанд, он гоҳ ин ба объектҳои инфрасохторӣ имконият медиҳад, ки арзиши аслии боркашонӣ ва мусофирбарӣ ҳатто дар дохили кишвар низ паст гардад ва раванди ҳамлу нақл тезонида шаванд, маҳдудиятҳои дар қобилияти нақлиётгузаронии роҳҳо ва дастарсии аҳоли ба хизматрасони нақлиёти автомобилӣи баланд, муҳити сармоягузорӣ дар умум барои кишвар беҳтар карда шаванд.

Ҳамин тавр, таҳқиқоти диссертационӣ ба масъалаи мубрами муосири илмӣ бахшида шуда, бо забони равшани илмӣ навишта шуда, таҳқиқоти тахассусиро ифода мекунад.

Саҳми шахсии докталаб дар таҳқиқот. Саҳми шахсии докталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот дар таҳлили адабиёти соҳавӣ, интихоби мавзӯ ва таҳияи нақшаи таҳқиқот, ҷамъовариҳои маълумоти оморӣ ва мушоҳидаҳо аз раванди фаъолияти инфрасохтори долонҳои байналмилалӣ нақлиёти автомобилӣ, нашри мақолаҳо аз натиҷаи таҳқиқот, баромадҳо дар конференсҳо ва семинарҳои соҳавӣ ифода меёбанд.

Робитаи таҳқиқот бо барномаҳо (лоихаҳо) ва мавзӯҳои илмӣ. Мавзӯи таҳқиқот бо Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Барномаи мақсадноки давлатии рушди комплекси нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2025 ва бо Паёмҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон робитаи калон дорад. «Солҳои охир дар натиҷаи бунёди шоҳроҳҳои байналмилалӣ, пайвастании Тоҷикистон ба роҳҳои Ҷумҳурии Мардумии Чин, Ҷумҳурии Ислонд ва Афғонистон ва Ҷумҳурии Қирғизистон, кушода шудани роҳи оҳан дар 16 гузаргоҳи сарҳадӣ бо Ўзбекистон, кишварии мо аз бунбасти коммуникатсионӣ баромад, дар баробари сохтан ва истифодаи бурдани роҳҳои автомобилгард истифодаи самаранок ва нигоҳдории роҳҳои сохташуда яке аз масъалаҳои муҳим мебошад».

Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқотро истифодаи маълумоти расмӣ ва оморӣ, коркарди онҳо тавассути усулҳои таҳқиқи илмӣ, муқоиса бо таҷрибаи кишварҳои дигари ҷаҳон ва минтақа, махсусан, истифодаи усулҳои таҳлили оморӣ муайян менамоянд.

Навгониҳои илмӣ таҳқиқот дар таҳияи як қатор ҷанбаҳои назариявӣ ва методологӣ зоҳир мегардад, ки имкон медиҳанд механизмҳои шарикӣ давлат ва бахши хусусӣ дар рушди инфрасохтори долонҳои байналмилалӣ нақлиёти автомобилӣ истифода шуда, ба ҷалби захираҳои бахши хусусӣ ва истифодаи судмандии воситаҳои буҷети давлатӣ мусоидат намояд.

- Хусусиятҳои назариявӣ-эмпирикии рушди инфрасохтори долонҳои нақлиёти автомобилӣ бо истифода аз механизмҳои шарикӣ давлат бо бахши хусусӣ, ки ангежа барои ҷалби маблағгузориҳои бахши хусусӣ бо гирифтани судии калонии иҷтимоӣ ва иқтисодӣ, инчунин марҳилаи тӯлонии истифодабарии судмандии онро таъмин мекунад.

- Дар асоси таҳлили таҷрибаи ҷаҳонии истифода бурдани концепсияи “таносуби нарх ва сифат” дар баҳодихӣ ва татбиқи лоиҳаҳои шарикии давлат бо баҳши хусусӣ дар самти рушди инфрасохтори долонҳои нақлиёти автомобилӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон асоснок карда шуд. Нишон дода шуд, ки истифодаи муносибати мазкур имкони баланд бардоштани самаранокии интиҳоби қарорҳои инвеститсиониро фароҳам оварда, шаффофияти истифодаи захираҳои молиявӣ ва ноил шудан ба натиҷаҳои беҳтарини иқтимоию иқтисодиро ҳангоми хароҷоти минималии имконпазир таъмин менамояд.

- Дар амсилаҳои шарикии давлат бо баҳши хусусӣ шартҳои иловагии татбиқи он дар рушди инфрасохтори долонҳои нақлиёти автомобилӣ дохил карда шуданд. Исбот карда шуд, ки амалӣ соختани лоиҳаҳои инфрасохторӣ дар заминаи ҷалби баҳши хусусӣ нисбат ба системаи харидҳои давлатӣ афзалият дошта, сарчашмаи иловагии маблағгузорӣ аз ҳисоби ҷалби маблағҳои истифодабарии объектҳои шафати роҳ ба вуҷуд меояд ва мушкилоти ҳаҷми камтари маблағгузорӣ ва ғайримақсаднок истифода бурдани маблағҳои буҷети давлатӣ ҳалли худро меёбанд.

- Самтҳои асосии тақмили фаъолияти долонҳои нақлиёти автомобилӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудаанд. Исбот гардид, ки рушди долонҳои нақлиёти автомобилӣ ҳамчун механизми қавии тақмили фаъолияти тамоми системаи нақлиёти автомобилӣ кишвар истифода бурда мешавад. Исбот шудааст, ки рушди долонҳои нақлиёти автомобилӣ ҳамчун механизми тавоно барои беҳтар намудани кори тамоми системаи нақлиёти автомобилӣ мамлакат истифода мешавад. Шарикии давлат бо баҳши хусусӣ дар ин самт омили рушди долонҳои нақлиёти автомобилӣ буда, равнақи ҳамкории долонҳои нақлиёти автомобилӣро бо кишварҳои ҳамсоя ҳамчун воситаи асосии рушди ҳамлу нақли байналмилалӣ ва ба кишвари транзитӣ табдил ёфтани Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин месозад.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот аз он иборат аст, ки дар он якчанд масъалаҳои илмӣ баррасӣ гардида, дар натиҷа як қатор тавсияҳо нисбати рушди инфрасохтори долонҳои байналмилалии нақлиёти автомобилӣ пешниҳод гардиданд. Натиҷаҳои таҳқиқоти гузаронидашуда ва тавсияҳои дар он овардашуда метавонанд дар кори ташкилот ва пажуҳишгоҳҳои соҳавӣ, муассисаҳои давлатии нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми таҳияи стратегияи рушди соҳа истифода бурда шаванд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот. Маводҳои диссертатсия метавонанд дар раванди таълими фанҳои назарияи иқтисодӣ, иқтисодиёти сохтмон ва нигоҳдории роҳҳои автомобилгард ва иқтисодиёти инфрасохтори истеҳсоли дар донишгоҳҳо мавриди истифода қарор гиранд.

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Мавзуи таҳқиқот ба нуқтаҳои зерини Шиносномаи ихтисоси доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D.051001 – Идораи давлатӣ ва маҳаллӣ (6D051001 - Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ) мувофиқат мекунад: 1.3. Ҷузҳои институтсионалӣ ва сохтори низоми идоракунии давлатӣ; 1.14. Сарфакорӣ, маҳсулноқӣ, сифат ва самаранокӣ дар муассисаҳои давлатӣ; 1.16. Мушкилоти дигаргуниҳо дар низоми идоракунии давлатӣ ва идоракунии тағиротҳо. Концепсияи тағирот. Қонуниятҳои тағиротҳои ташкилӣ, хароҷоти азнавташкилдихӣ; 1.18. Таъминоти молиявӣ иқтисодии худидоракунии маҳаллӣ. Идоракунии соҳаҳои хизматрасонии шаҳрӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ. Идоракунии комплекси рушди иҷтимоӣ иқтисодии худудҳо; 3.2 Аурторсинг дар низоми идоракунии давлатӣ; 4.2. Равишҳои барномавӣ ва лоиҳавӣ дар идоракунии давлатӣ. Барномаҳои давлатӣ, лоиҳаҳо ва сиёсатҳо, механизмҳои ташаккул, татбиқ ва арзёбии натиҷаҳо; 4.6. Усулҳои арзёбии самароникии барномаҳо, лоиҳаҳо ва сиёсатҳои давлатӣ; 9.1. Идоракунии рушди фазои; 9.6. Рушди инфрасохтори минтақаҳо ва шаҳрҳо; 10.3. Моделҳои шарикӣ бахшҳои давлатӣ ва хусусӣ (ШБДХ), ташкил ва арзёбии самаранокии лоиҳаҳои ШБДХ, нақши давлат дар татбиқи онҳо; 13.3. Идораи молиявӣ ва маъмурикунонӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ.

Таъйиди диссертатсия ва иттилоот оид ба истифодаи натиҷаҳои он. Натиҷаҳои ниҳой ва тавсияҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионии мазкур ба Институти иқтисодиёт ва демографияи АМИТ ва Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои истифода дар раванди фаъолияти онҳо пешниҳод шудаанд. Санадҳо оид ба татбиқи паҳлуҳои таҳқиқоти илмӣ мавҷуданд.

Интишорот аз рӯи мавзуи диссертатсия. Мазмуни асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ дар 6 кори илмӣ муаллиф бо ҳаҷми умумии 2,7 ҷ.ч., аз ҷумла 4 мақола дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиянамудай КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр карда шудаанд.

ФЕҲРИСТИ

ИНТИШОРОТИ ИЛМИИ ДОВТАЛАБИ ДАРАҶАИ ИЛМӢ

Мақолаҳо дар маҷаллаҳои тақризшаванда:

[1-М]. Шарипов, С.Х. Анализ современного состояния и перспектив развития наземной инфраструктуры автотранспорта Республики Таджикистан [Текст] / С.Х. Шарипов // Государственное управление. – 2022. - № 4/2 (59). - С.192-201. ISSN 2664-0651

[2-М]. Шарипов, С.Х. Выбор подходящих моделей ГЧП при анализе проектных рисков автодороги «Душанбе-Чанак» [Текст] / С.Х. Шарипов // Финансово-экономический вестник. – 2022. – № 2/1 (31). –С.374-384. ISSN 2663-0389

[3-М]. Шарипов, С.Х. Государственно-частное партнерство как источник мобилизации средств в развитии наземной инфраструктуры системы автотранспорта Республики Таджикистан [Текст] / С.Х. Шарипов // Известия Национальной академии наук Таджикистана. Отделение общественных наук. – 2023. - №3 (272). - С.187-192. ISSN 2791-2639

[4-М]. Шарипов, С.Х. Обзор международного опыта по использованию методики анализа СЦК при реализации проектов государственно-частного партнерства в наземной инфраструктуре системы автомобильного транспорта / С.Х. Шарипов // Вестник Таджикского национального университета. Серия социально-экономических и общественных наук. – 2023. – №6. – С.173-181. ISSN 2413-5151

дар дигар нашрияҳо:

[5-М]. Шарипов, С.Х. Долонҳои нақлиёти автомобилӣ - ҳамчун механизми такмили идора [Матн] / С.Х. Шарипов // конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи “Вазъи муосири рушди индустриалӣ-инноватсионии минтақаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дурнамои рушди онҳо”. ИИД АМИТ, аз 30 ноябри соли 2021. – Душанбе, - 2021. – С. 76-80.

[6-М]. Шарипов С.Х. Шарикии давлат ва баҳши хусусӣ – омили рушди долонҳои нақлиёти автомобилӣ [Матн] / С.Х. Шарипов // конференсияи илмӣ - амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи “Комплекси нақлиётӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дурнамои рушди он”. ИИД АМИТ, аз 30 ноябри соли 2022. – Душанбе, - 2022. – С. 178-182.

Қарор қабул карда шуд:

1. Диссертатсияи Шарифӣ Субҳиддин Ҳабибулло дар мавзӯи “Рушди инфрасохтори долонҳои нақлиёти автомобилӣ тавассути шарикии давлат бо баҳши хусусӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктории фалсафа (PhD) – доктор аз рӯйи ихтисоси 6D051000 – Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ (6D051001 - Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ) пешниҳод гардидааст, бо назардошти тақризҳои муқаррризони ҳолис д.и.и., профессори кафедраи идоракунии

молияи давлатӣ ва иқтисоди рақамӣ Ашуров И.С., н.и.и., и.в. дотсент, мудири кафедраи идораи давлатӣ ва иқтисоди миллӣ Асоев М.М. ва н.и.и., дотсенти кафедраи идоракунии молияи давлатӣ ва иқтисоди рақамии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Содиқов Р.Ҳ., инчунин тақризи роҳбари илмӣ д.и.и., профессори кафедраи идораи давлатӣ ва иқтисоди миллии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Бобоев Олимҷон кори таҳқиқотии анҷомёфта ҳисобида шавад;

2. Диссертатсияи Шарифӣ Субҳиддин Ҳабибулло дар мавзуи **“Рушди инфрасохтори долонҳои нақлиёти автомобилӣ тавассути шарикӣ давлат бо баҳши хусусӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”** барои дарёфти дараҷаи илмии доктории фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D051000 – Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ (6D051001 - Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ) ба талаботи “Тартиби додани дараҷаи илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 ва қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми июни соли 2023 №295 “Дар бораи тағйиру иловаҳо ба Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, №267” тасдиқ гардидааст ҷавобгӯ мебошад;

3. Диссертатсияи Шарифӣ Субҳиддин Ҳабибулло дар мавзуи **“Рушди инфрасохтори долонҳои нақлиёти автомобилӣ тавассути шарикӣ давлат бо баҳши хусусӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”** барои дарёфти дараҷаи илмии доктории фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D051000 – Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ (6D051001 - Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ) ба Шурои диссертатсионии 6D.КOA-107 дар назди Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Дар ҷаласаи якҷояи кафедраҳои идоракунии молияи давлатӣ ва иқтисоди рақамӣ ва идораи давлатӣ ва иқтисоди миллии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иштирок доштанд: ҳамагӣ - 20 нафар, аз онҳо бо ҳуқуқи овоздиҳӣ – 20 нафар.

Натиҷаи овоздиҳӣ:

- тарафдор- 20;
- зид – нест;
- бе тараф – нест.

Қарори кафедраҳои идоракунии молияи давлатӣ ва иқтисоди рақамӣ ва идораи давлатӣ ва иқтисоди миллии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29 декабри соли 2025, суратҷаласаи № 12 тасдиқ карда шавад.

Раиси ҷаласа:

н.и.и., мудирӣ кафедраи
идоракунии молияи давлатӣ
ва иқтисоди рақамӣ

Зоҳидов К.С.

Котиби ҷаласа:

н.и.и., дотсенти кафедраи
идораи давлатӣ ва иқтисоди миллӣ

Фатхуллозода А.Ф.

Имзоҳои Зоҳидов К.С. ва Фатхуллозода А.Ф. – ро тасдиқ менамоем.

**Сардори раёсати кадрҳо, коргузори
ва корҳои махсуси АИДНПҚТ**

Насурдинзода А.Н.

(Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, кучаи Саид Носир 33.
Телефон: +992 (37) 224-17-86; Факс: (37) 224-17-86; E-mail: info@apa.tj)